

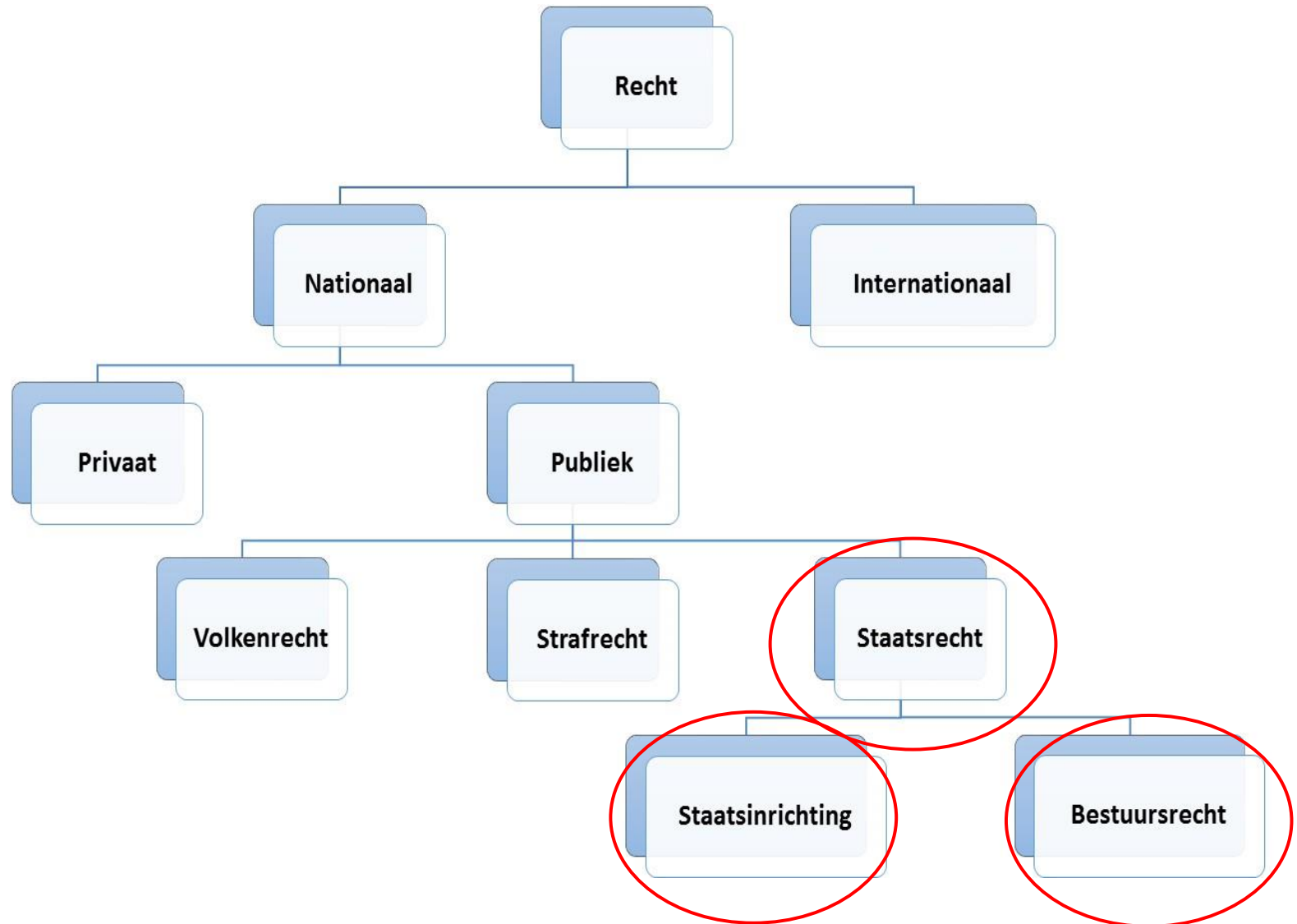
OMGEVINGSRECHT

(Staatsinrichting)

Periode 3 2022 MO₄₁

Vrijdag 18-2-2022: Staatsrecht opdrachten

3. Staatsrecht

Staatsrecht: Leerdoelen

Na het bestuderen van hoofdstuk 3 kun je:

1. de hoofdlijnen van de **inrichting van Nederland** met de daarbij behorende **bestuursorganen** noemen;
2. uitleggen wat **autonomie en medebewind** is;
3. aangeven hoe **hogere en lagere regelgeving** tot stand komt en wie deze regelgeving maakt;
4. aangeven wat wordt bedoeld met **wetgevende, uitvoerende en rechterlijke macht**;
5. iets vertellen over **grondrechten in relatie met het milieurecht**

Staatsinrichting: Opdrachten / vragen

17. Noem drie elementen waar een staat niet zonder kan.

1. Een volk
2. Een grondgebied
3. Een overheidsgezag
 1. Regering (koning/ministers)
 2. Parlement
 3. Rechterlijke macht

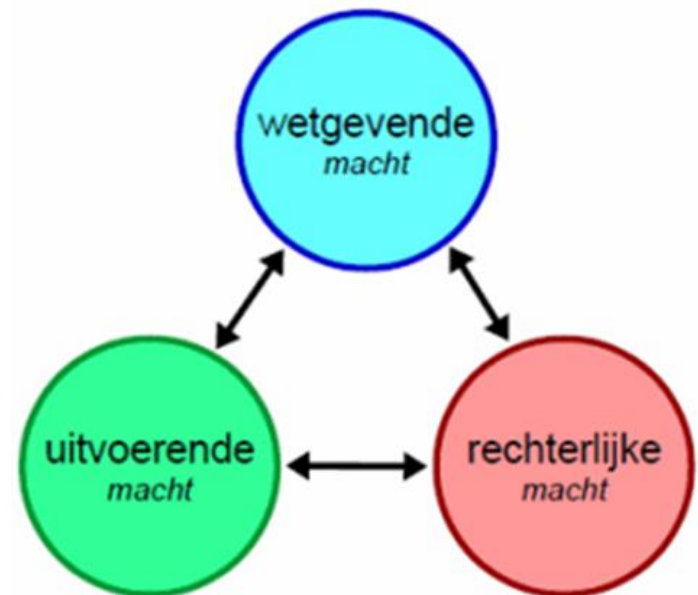
Figuur 14 Indeling van Nederland is geregeld binnen het rechtsgebied: staatsinrichting

Staatsinrichting: Opdrachten / vragen

18. Welke drie machten kun je op grond van de **Trias Politica** in een staat onderscheiden?

1. Uitvoerende (regering: koning en ministers)
2. Wetgevende (parlement: Eerste en Tweede Kamer)
3. Rechterlijke macht (rechters, Hoge Raad, Raad van State)

**Trias politica =
driedeling van de macht**

Staatsinrichting: Opdrachten / vragen

19. Waarom is deze machtscheiding zo belangrijk?
1. Om belangenverstrengeling te voorkomen
 2. Zodat niet alle macht bij één persoon ligt (dictatuur)

Bashar al-Assad

Xi Jinping

Vladimir Putin

Kim Jong-un

Staatsinrichting: Opdrachten / vragen

20. Onze nationale wetgever bestaat uit de regering en de Staten-Generaal. Wie vormen de regering en wie de Staten-Generaal?

1. De regering bestaat uit de Koning en de ministers;
2. De Staten-Generaal (parlement) uit de Eerste en Tweede Kamer.

Staatsinrichting: Opdrachten / vragen

21. Tegenwoordig spreekt men in het kader van de machtscheiding vaak over de 'vierde' macht. Wat wordt hiermee bedoeld?

- Met de vierde macht wordt het **ambtenarenkorps** bedoeld. **Pers** is ook een deel van de vierde macht.
- **Lobbyisten of niet-parlementaire pressiegroepen** worden ook wel de vijfde macht genoemd
- **Organisatie- en adviesbureaus** de zesde macht

Grondrechten en grondwet

- 1. Fundamentele rechten** van burgers tegenover de staat.
 - Het belangrijkste grondrecht is het discriminatieverbod wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook
- 2. Klassieke** grondrechten: gaat over vrijheden van burgers.
 - verplichten de overheid zich passief op te stellen en een niet-inmenging van de kant van de staat. Bijvoorbeeld vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, van meningsuiting, van vergadering en betoging.
- 3. Sociale** grondrechten: de overheid móet iets doen.
 - verplichten de overheid zich actief op te stellen, Voorbeelden zijn de zorgplicht van de overheid voor voldoende werkgelegenheid en de hierboven al genoemde zorgplicht voor het milieu.

Grondwet: Opdrachten / vragen

22. Het museum te Groningen organiseert een overzichtstentoonstelling van een bekende Amerikaanse fotograaf. De officier van justitie in Groningen verbiedt het ophangen van een schokkende foto die voor promotiedoeleinden gemaakt is. Welk recht wordt hier geschonden?

Grondrecht: vrijheid van meningsuiting (art 7) = fundamentele rechten

Het onthoofde 'lichaam' ligt op een bankje, in huishoudfolie gewikkeld. — © ATV

Een luguber kunstwerk heeft de voorbije dagen heel wat stof doen opwaaien. Het onthoofde lichaam was deel van een openluchttentoonstelling. Het beeld is in samenspraak met de kunstenaar verwijderd.

Grondwet: Opdrachten / vragen

23. Een discotheek in Rotterdam weigert een groep niet-Nederlandse jongeren de toegang, omdat zij regelmatig grote overlast binnen de discotheek veroorzaken. De eigenaar neemt het niet langer en geeft de portiers opdracht iedere buitenlander te weigeren.

Grondrecht: gelijkheidsbeginsel (art. 1: discriminatieverbod)
= fundamenteel recht

Grondwet: Opdrachten / vragen

24. De regering besluit dat 'kleine' ondernemers die minder dan 20.000 per jaar verdienen, zich voortaan verplicht bij een bepaalde verzekering moeten aanmelden. Deze ondernemers hebben vaak al jaren een eigen verzekering en worden door deze maatregel op extra kosten gejaagd.

Grondrecht: sociale grondrechten (art. 20)

Grondwet: Opdrachten / vragen

25. De vereniging dorpsbelangen te Kamerik wordt door een 'keurige' mevrouw gevraagd of zij het dorpshuis een weekend willen verhuren voor een vergadering van een politieke partij. Een paar dagen later komt de vereniging erachter dat achter de keurige dame een extreemrechtse organisatie schuilgaat. De vereniging vreest grote onlusten en deelt de partij mee het dorpshuis niet voor dit soort bijeenkomsten te willen verhuren.

Grondrecht: vrijheid van vergadering (art. 6) = klassiek grondrecht

Grondwet: Opdrachten / vragen

26. De politie is een criminele organisatie op het spoor, die verantwoordelijk is voor de export van XTC-pillen naar Italië. Heel Italië staat op haar achterste benen, omdat een jongen van 18 jaar na het slikken van een aantal pillen is overleden. De officier van justitie besluit mee te werken aan het aftappen van de telefoon van enkele verdachten.

Grondrecht: brief-, telefoon- en telegraafgeheim (art.13) = sociaal grondrecht

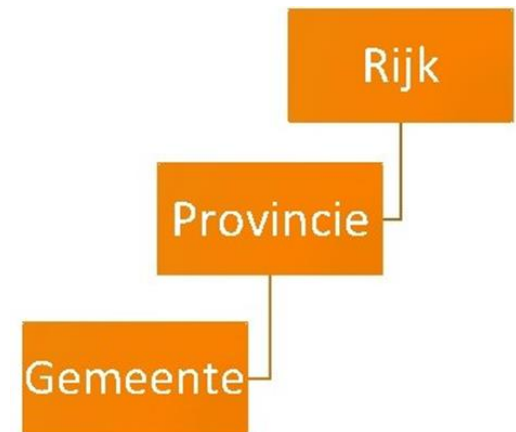

Staatsrecht: decentralisatie

Deel van uitvoerende en wetgevende macht van regering en parlement wordt verdeeld = overdragen van bevoegdheden.

Basis = Organieke wetten:

1. Provinciewet
2. Gemeentewet
3. Waterstaatswet

Territoriale en functionele decentralisatie

1. Territoriaal: op basis van grondgebied (provincies en gemeenten)
2. Functioneel: op basis van taken (waterschappen)

Decentralisatie: opdrachten / vragen

27. Door wie worden de leden van de Tweede Kamer, Provinciale Staten en de gemeenteraden in ons land gekozen?

Alle kiesgerechtigden binnen respectievelijk het land, de provincie en de gemeente.

28. Wie of wat vormt het dagelijks bestuur binnen een gemeente?

Het college van Burgemeester en Wethouders

Decentralisatie: opdrachten / vragen

29. Wat betekent territoriale decentralisatie van bestuur?

Decentralisatie betekent dat een deel van de overheidsmacht is overgedragen aan lagere bestuursorganen, zoals Provinciale Staten en het college van Burgemeester en Wethouders van een gemeente.

Als daarbij alleen sprake is van een overdracht van bevoegdheden voor een bepaald grondgebied (territoir), provincie of gemeente, dan spreekt men van **territoriale decentralisatie**.

Het stadhuis in 's-Hertogenbosch staat aan de Markt in de binnenstad van de Noord-Brabantse hoofdstad.

Decentralisatie: opdrachten / vragen

30. Wat is de hoogste macht binnen een provincie?

Provinciale Staten.

31. Een waterschap is een voorbeeld van functionele decentralisatie. Wat betekent functionele decentralisatie?

Functionele decentralisatie betekent overdracht van bevoegdheden voor het vervullen van een bepaalde taak (functie).

Staatsrecht: Wetgeving

Wet in formele zin

- Ieder overheidsbesluit dat regels bevat die gelden voor alle burgers of voor hele groepen van burgers en dat tot stand is gekomen door samenwerking van de regering en de Staten-Generaal, is een wet in formele zin.

Stappen voor het maken van wetten

- Wetsvoorstel op het ministerie
- Behandeling wetsvoorstel ministerraad
- Advies Raad van State
- Behandeling wetsvoorstel Tweede Kamer
- Behandeling wetsvoorstel Eerste Kamer
- Ondertekening wetsvoorstel
- Ingaan van de wet

Staatsrecht: Wetgeving

Wet in materiële zin

- Bij een wet in materiële zin moet je met name naar de **inhoud en doel** van de wet kijken. Vanuit de formele wetten worden vaak verdere detailinvullingen overgelaten aan besluiten en verordeningen.
- Ieder **overheidsbesluit dat algemeen bindende regels** bevat die gelden voor alle burgers of hele groepen van burgers, is een wet in materiële zin.
- Allerlei overheidsorganen, zoals de regering, minister(s), Provinciale Staten, gemeenteraad en het algemeen bestuur van een waterschap kunnen wetten in materiële zin maken.
- Voorbeeld is APV bij gemeente of AmvB bij Rijk.
- Ook kaderwetgeving is materiele wetgeving.

Wetgeving: opdrachten / vragen

32. Een algemene maatregel van bestuur wordt gemaakt door de regering en is een wet in materiële zin.

JUIST (uitwerking van een wet met een praktisch doel)

33. Een algemene maatregel van bestuur is afkomstig van de formele wetgever en derhalve een wet in formele zin.

ONJUIST (het is een uitwerking van een formele wet)

34. Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Laren heeft aan de heer Radijs een vergunning op grond van de Wet milieubeheer verleend voor het oprichten van een hondenkennel. Deze vergunning is niet afkomstig van de formele wetgever en is dus een wet in materiële zin.

JUIST (uitwerking van een wet met een praktisch doel)

Wetgeving: opdrachten / vragen

35. Een door de gemeenteraad gemaakte Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is een wet in formele zin.

ONJUIST (uitwerking van een landelijke wet door een plaatselijke wetgever)

36. Een wet in formele zin wordt gemaakt door de formele wetgever.

JUIST (door parlement en ondertekend door de koning)

37. De regering wordt gevormd door de Koning(in) en ministers en is de formele wetgever.

JUIST (met 1ste en 2de kamer)

38. Raam- of kaderwetten worden vaak gemaakt om sneller en efficiënter te kunnen inspelen op veranderingen.

JUIST (het is een uitwerking van een formele wet)

Wetgeving: opdrachten / vragen

39. Het college van Burgemeester en Wethouders stelt de voor de gemeente noodzakelijke verordeningen vast.

JUIST (uitwerking van een landelijke wet door een plaatselijke wetgever)

40. Een Algemene Plaatselijke Verordening wordt vastgesteld door de gemeenteraad en is geen wet in materiële zin omdat niet iedere Nederlander zich aan deze regelgeving hoeft te houden.

ONJUIST (gemeentelijke wetgeving is algemeen geldend want vastgesteld door democratisch gekozen gemeenteraad)

41. Er zijn veel meer wetten in formele zin dan wetten in materiële zin.

ONJUIST (er zijn meer praktische uitwerkingen van een formele wet)

Wetgeving: opdrachten / vragen

42. Een wet in formele zin die geldt voor iedereen is tevens een wet in materiële zin.

ONJUIST (materiele wetten zijn uitwerkingen van formele wetten)

43. Zowel de Eerste als de Tweede Kamer kunnen wijzigingen in een wetsvoorstel aanbrengen (recht van amendement)

ONJUIST (alleen de Tweede Kamer heeft het recht van amendement)

44. De Eerste Kamer heeft het recht van amendement; de Tweede Kamer niet.

ONJUIST (alleen de Tweede kamer heeft het recht van amendement)

Wetgeving: opdrachten / vragen

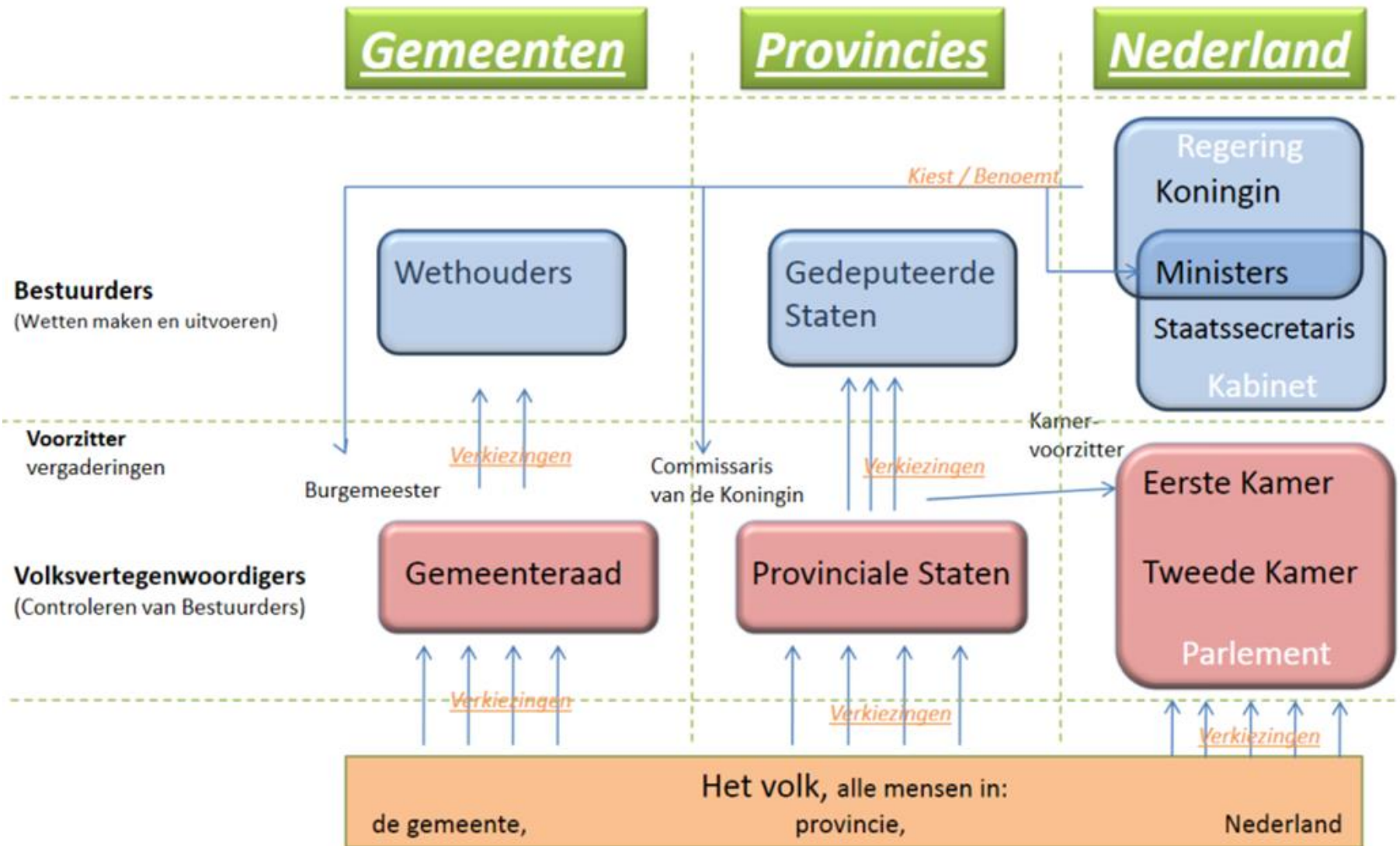
45. Een raam- of kaderwet is een afgeronde gedetailleerde wet, die geen ruimte laat voor nadere invulling door wetten in materiële zin.

ONJUIST (kader wetten bieden net alle ruimte voor aanvullingen; voorbeeld is wet milieubeheer)

Schriftelijke
vragen over
activiteitenbesluit
Wet Milieubeheer

Staatsrecht: Nederlandse democratie

Hoe verder?

- Vragen? Alles duidelijk?
- Voor maandag:
 - Reader hoofdstuk 4: strafrecht